

SỐ 1673

KHUYẾN PHÁT CHỦ VƯƠNG YẾU KÊ

Tác giả: Bồ Tát Long Thọ soạn tập

Hán dịch: Đời Tống, Tam Tạng Tăng Già Bạt Ma

*Nói vua Công Đức Thắng
Ta không mong gì hơn
Pháp được chư Phật thuyết
Trang nghiêm cần nghĩa gì?
Lược soạn tụng Hiền thánh
Mong Đại vương lắng nghe
Như dùng các cây tạp
Tạo tạc tượng Như Lai
Người trí cung kính lễ
Nương Phật nên tôn trọng
Ta nay không biện luận,
Nói rõ tạng chơn thật
Bậc Tuệ nên vui tin
Nương pháp nghe thuật nói
Đại vương tùy thường nghe
Phạm âm, Như Lai nói
Do đa văn tỏ ngộ
Thường nghe thì tin sâu
Như nhật chiếu sắc trắng
Há chẳng thêm rực rỡ?*

Tam bảo, Thí, Giới, Thiên
 Nói sáu niệm tối thắng
 Tùy thuận các công đức
 Khéo quán sát như thật
 Thân, miệng, ý thường hành
 Mười nghiệp đạo thanh tịnh
 Lìa rượu, không say sưa
 Lìa tà, tu chánh mạng
 Biết tiền của năm nhà
 Vô thường không bền chắc
 Ân thí bậc hữu đức
 Nghèo khổ và thân thuộc
 Tùy chỗ sanh thường theo
 Bố thí là tối thắng
 Không đoan cũng không diệt
 Không lìa, không mong quả
 Các tịnh giới như thế
 Phải nên khéo thọ trì
 Đây thật là ruộng phước
 Vì sanh các công đức
 Giới, Thí, Nhẫn, Tinh tấn
 Thiên định, vô lượng tuệ
 Đây các Ba la mật
 Bậc trí phải tu tập
 Thường qua biển ba cõi
 Mau được bậc Mâu ni
 Nếu người hiếu mẹ cha
 Chí tâm phụng cúng dường
 Đây gọi cửa lễ giáo
 Thắng tộc Trời thanh tịnh
 Tiếng tốt lan truyền xa
 Bỏ thân sanh Thiên giới
 Lìa giết, trộm, dâm, dối
 Uống rượu và ba chi
 Thành tựu tám trai giới
 Tùy thuận các Phật học
 Bỏ thân sanh sáu trời
 Chỗ mong thấy tùy ý

Keo, nịnh, giả, dối, khinh
Lười biếng, tham, sân, si
Dòng họ, nhan sắc đẹp
Trai trẻ, ham đa văn
Các mê hoặc như thế
Phải xem như kẻ thù
Nếu tu không phóng dật
Đây là đường bất tử
Phóng dật là nẻo chết
Đấy lời Thế Tôn dạy
Vi tăng trưởng pháp thiện
Phải tu không phóng dật
Nếu người trước làm ác
Sau được không phóng dật,
Đây chiếu rạng thế gian
Mây tan ánh trăng tỏ
Nhẫn nhục không gì bằng
Không theo tâm nóng giận
Phật dạy thường xa lìa
Đấy được đạo Bất hoàn
Có sân như vẽ nước
Hoặc như vẽ đất đá
Nếu nói vượt phiền não
Người đầu là hơn hết
Sửa ác, tu từ nhẫn
Thứ ba tức là trên
Tối thẳng nói chúng sanh
Ba loại lời thiện ác
Đầu gọi dẫn lòng người
Lời đẹp như mật ngọt
Kế gọi lời chơn thật
Giống như hoa đẹp nở
Sau gọi không thành thật
Thô bỉ như phấn dơ
Người trí phải phân biệt,
Bỏ sau, tu hai trước
Từ sáng, sáng đến cuối
Từ tối, tối rốt cùng.

Có từ tối vào sáng
Hoặc từ sáng vào tối
Người trí phải biết rõ
Bỏ ba, lên sáng đầu
Có người sống tợ chín
Hoặc là chín tợ sống
Hoặc cả hai sống chết
Người trí phân biệt kỹ
Không nhìn sắc vợ người
Nhìn phải nghĩ mẹ, con
Như thế còn khởi hoặc
Phải tu quán bất tịnh
Tâm ý thường phóng túng
Phải chăm giữ gìn kỹ
Như người giữ tiếng tốt
Kho báu, mạng con yêu
Phải quán năm dục lạc
Giống như rắn độc dữ
Oán ghét và lửa đốt
Phương tiện tu chán lìa
Năm dục sanh phi nghĩa
Giống như trái tân bà
Che đậy, khéo dối trá
Cột người vào sanh tử
Người trí phải quán sát
Xả bỏ chớ nhiễm ô
Các căn thường phóng túng
Dong rũi theo sáu trần
Nếu thường khéo điều phục
Đây là bậc dũng kiện
Thân này là nhà xí
Chín đường thường tiết uế
Rò rỉ khó đầy được
Da mỏng giấu bất tịnh
Người ngu bị lừa dối
Bậc trí phải nhàm lìa
Như người bệnh ghẻ chốc
Hơ lửa mong hết khổ

Vui ít sau khổ tăng
Tham dục cũng như thế
Phải khéo biết lỗi dục
Từ đây lia các khổ
Muốn thấy đệ nhất nghĩa
Phật dạy quán duyên khởi
Cần phải siêng tu lập
Hơn hết không gì qua
Dòng họ, thân đoan nghiêm
Đa văn, lại giàu có
Nếu không tu Giới, Tuệ
Đây thật chẳng tốt đẹp
Thường đủ hai công đức
Không ba vẫn kỳ đặc
Được, mất và hủy, dự
Khen chê cùng khổ vui
Tám pháp, không lay động
Đây thực là Thánh vương
Chớ vì các Thiên thần
Sa-môn, Bà-la-môn
Tôn thân và khách quý
Sát sinh, tạo nghiệp ác
Mạng chung vào địa ngục
Thọ khổ, kia không thay
Nếu người tạo nghiệp ác,
Không thọ liền khổ độc
Mạng chung chịu khổ báo
Sau hối sao còn kịp
Tín, Giới, Thí, đa văn
Trí tuệ có hổ thẹn
Phật nói bất cộng tài
Tài sản khác đều chung
Bài bạc cùng tụ tập
Lười biếng, quen bạn ác
Rượu say thêm phóng túng,
Đêm chơi không xấu hổ
Sáu việc này ô danh
Người trí phải lia xa

Biết đủ, tài sản lớn
 Được Thế Tôn ngợi khen
 Nếu thường tu biết đủ
 Tuy bản biện mà giàu
 Thí như rỗng nhiều đầu
 Đầu nhiều thì khổ nhiều
 Tự tánh kết hận sâu
 Đây gọi vợ oan gia
 Ngạo mạn không vâng lời
 Đây gọi vợ khinh chồng
 Hoang phí tài sản chồng,
 Đây gọi là vợ giặc
 Cảnh thận! Trọng phu hiền
 Tránh xa ba vợ này
 Tùy thuận làm chị, em
 Yêu thích làm bạn tốt
 An ủi làm người mẹ
 Theo ý làm tôi tớ
 Bốn vợ hiền lương này
 Thật là quyến thuộc chồng
 Ăn uống là thuốc thang
 Không nuôi tham, sân, si
 Chỉ làm ngừng khổ thân
 Chớ làm mập, phóng dật
 Ngày siêng năng tu tập
 Đầu, cuối hôm cũng vậy
 Giữa đêm cũng chánh niệm
 Chớ để mộng luống qua
 Tâm từ bi, hỷ xả
 Ngày đêm thường tu tập
 Nếu chưa khỏi thế gian
 Phước báu hơn Phạm Thiên
 Là dục, tử ngộ vui
 Nếu ưa tu bốn Thiên
 Quả chứng Phạm quang tịnh
 Thọ các Thiên lạc này
 Nếu người ít làm ác
 Tu rộng vô lượng thiện

Như lấy một nhúm muối
Ném vào sông Hằng to
Nếu người làm nhiều ác
Ít tu công đức tịnh
Như lấy nhiều độc dữ
Bỏ vào trong bát nhỏ
Năm ấm, giặc tối tăm
Cướp báu thiện của người
Kẻ có Tín, Căn, Lực
Thì luôn khéo gìn giữ
Khổ sanh, già, bệnh, chết
Kẻ yêu thương chia lìa
Chìm đắm không vượt qua
Đây do lỗi nghiệp mình
Cầu sanh Thiên giải thoát
Phải siêng tu chánh kiến
Tà kiến, dẫu làm Thiện
Chỉ thu được quả khổ
Vô thường, khổ, bất tịnh
Cần phải khéo quán sát
Nếu không chánh tư duy
Bốn đảo mù tuệ nhãn
Sắc đẹp chẳng phải ta
Ta, sắc cũng không chủ
Bốn ấm kia cũng vậy
Chỉ là nhóm khổ, không
Chẳng phải thời, không nhân
Chẳng phải tự tánh có
Chẳng phải Tự Tại sanh
Vô minh, nghiệp ái khởi
Thân kiến, Giới Thủ, Nghi
Ba chướng ngăn giải thoát
Thánh tuệ mở cửa thoát
Tự lực, không nhờ người
Tịnh giới học thiên định
Tinh tấn tu Bốn thiền
Giới, Tâm, Tuệ tăng thượng
Thường phải siêng tu học

Các Giới, Trí, Tam muội
 Thảy vào trong ba học
 Thân niệm xứ lực lớn
 Phật thuyết đạo nhất thừa
 Thường phải buộc tâm niệm
 Phương tiện khéo giữ gìn
 Nếu quên chánh niệm này
 Ất mất các pháp lành
 Thân mạng rất mỏng manh
 Như gió thổi bọt nước
 Ngủ thức khó bảo toàn
 Thở ra không chắc lại
 Hốt nhiên thành cát bụi
 Nên biết không bền chắc
 Đất bằng, Tu di, biển
 Bấy mặt trời đốt cháy
 Chẳng còn chút tro tàn
 Hướng lại thân mỏng manh
 Vô thường không thể nương
 Chẳng phải pháp che giữ
 Thân này không thể cậy
 Thế sao không sanh chán?
 Như rùa mù trên biển
 Gặp được bọng cây nổi
 Súc sanh lại thân người
 Khó được còn hơn đây
 Vì sao trong cõi người
 Không tu nghiệp quả tốt
 Bình báu đầy phần dơ
 Đây chính người ngu si
 Đã được thân người báu
 Lại dùng tạo hạnh ác
 Phải biết những kẻ này
 Ngu si còn hơn đấy
 Được sanh nước đạo đức
 Lại gặp thiện tri thức
 Tâm chánh kiến thành tựu
 Túc mạng có công đức

Đầy đủ bốn bảo luân
Thường thoát đường sanh tử
Gần gũi Thiện tri thức
Tu phạm hạnh đầy đủ
Phật nói người như thế
Tâm thường được tịch diệt
Ba nẻo ác tà kiến
Không nghe tiếng pháp Phật
Chốn tối tăm biên địa
Trời Trường Thọ điếc, câm
Vua đã là tám nạn
Được thân vô ngại này
Cần phải tu nghiệp thiện
Phương tiện cầu Nê Hoàn
Trong đêm dài sanh tử
Vô lượng các thứ khổ
Xoay vần làm sáu thân
Cao thấp không thứ tự
Vĩnh kiếp trong sanh tử
Chưa từng không làm con
Tính uống sữa mẹ hiền
Lượng bằng bốn biển lớn
Phàm phu mới thọ sanh
Sữa uống lại hơn đây
Một người từ xưa nay
Xương chứa hơn núi Tu
Chúng người trời trải qua
Như vi trần đại địa
Trước làm Chuyển Luân vương
Sau lại làm đầy tớ
Hoặc trước là Đế Thích
Được chư Thiên phụng sự
Sau sanh vào đất phỉn
Qua lại cũng vô số
Hoặc lúc sanh lên Trời
Chọn Thiên nữ rất vui
Các sắc đẹp, hoa mắt
Tai nghe muôn loại tiếng

Chạm thân đều mềm mại
 Dục lạc khó nói hết
 Sau đọa vào địa ngục
 Không khổ nào không qua
 Hoặc sanh vào rừng kiếm
 Đầu mình rơi theo đao
 Hoặc chơi đỉnh Tu Di
 Lên xuống theo tâm niệm
 Cùng với chúng Thiên nữ
 Tắm gội ao Mạn Trì
 Hoa báu này trang nghiêm
 Mát mẻ rất thích thú
 Lại vào sông Tro sôi
 Đun nấu thấy nát nhừ
 Sáu trời, năm dục vui
 Phạm Thế lia dục lạc
 Chết vào ngục không chọn
 Chịu đủ các nỗi khổ
 Hoặc làm Trời, Nhật, Nguyệt
 Ánh sáng chiếu bốn cõi
 Sau sanh ngục Hắc ám
 Không tự thấy hình mình
 Vua, đưng đèn tuệ rõ
 Chớ lại theo nẻo tối
 Trong tám đại địa ngục
 Khổ thiêu, nướng, mổ, xé
 Trải đủ các thứ khổ
 Vô lượng không thể ví
 Nếu người theo si hoặc
 Tạo đủ các nghiệp ác
 Trong khoảnh khắc thở ra
 Nghe các thống khổ này
 Tâm vẫn không sợ hãi
 Đây là người gỗ đá
 Mắt thấy cảnh báo ứng
 Tai nghe người trí nói
 Kia chọn kinh điển Phật
 Trong tâm chánh tư duy

Ất phải rất kinh sợ
Huống gì tự thân trải
Trong hết thấy nỗi khổ
Không chọn khổ lớn nhất
Trong hết thấy niềm vui
Ái dút, vui đê nhất
Mỗi đêm ngày ba thời
Ba trăm cọc xỏ thân
Muốn so khổ không chọn
Gấp trăm ngàn không bằng
Vô lượng các nỗi khổ
Muốn chết cũng không được
Thọ tội trăm ngàn tuổi
Nghiệp ác hết mới thoát
Quả báo khổ bất tịnh
Nghiệp thân, miệng làm giống
Không giống thì không có
Vua nên dút cội khổ
Nếu đọa nẻo súc sanh
Khổ giết hại trời buộc
Tâm tham hại cuồng loạn
Oán kết, thêm ăn nhau
Hoặc vì lấy ngọc châu
Lông, đuôi, da, thịt, xương
Do đây mất thân mạng
Mỡ, lột, chặt, cắt, đau
Ngựa giới, chân khỏe mạnh
Khổ xỏ cổ, cỡi, kéo
Lồng lộn chưa thuần thực
Khổ roi, giàm, đánh đập
Ngạ quỷ nghĩ ăn uống
Điều nghĩ chưa từng được
Đói khát nóng lạnh bức
Đêm dài không ngừng nghĩ
Hoặc thân như núi lớn
Cổ họng như mũi kim
Đói khát trong thiêu đốt
Đói thức ăn không theo

Hoặc phấy phẩn, mũ, đàm
Cả đám chạy đến giành
Đến nơi tự nhiên mất
Tuyệt vọng thêm khổ não
Đói khát nấu bên trong
Bướu cổ phát, ung nhọt
Lại cùng nhau đánh lộn
Cấn xé hút máu mủ
Gây ốm da bọc xương
Trần truồng, phủ tóc dài
Thân dài như cây khô
Từ miệng lửa dữ phát
Trở lại đốt thân mình
Như cây Đa-la cháy
Mùa Hạ mong đêm mát
Ánh trăng thêm nóng bức
Mùa Đông tưởng ngày ấm
Trời mọc, băng càng kết
Hương trái cây, liền mất
Đến nước sông, bỗng cạn
Trải vạn năm ngàn tuổi
Nghiep giữ mạng không dứt
Thọ lâu vô lượng khổ
Đây do duyên tội xưa
Vô số nỗi bức não
Thuần khổ không gián đoạn
Tham tiếc, rất bồn sển
Phật nói nhân ngạ quỷ
Sanh Thiên tuy diệu lạc
Phước tận, khổ vô cùng
Đây chẳng phải quả Thánh
Người trí không nương tựa
Thân thể không sáng nhuận
Không vui chỗ ngồi cũ
Hoa trên đầu héo rụng
Bụi dơ chợt bám thân
Dưới nách chảy mồ hôi
Phải biết giờ chết đến

Nghiệp tịnh nẻo thiện hết
Lại đọa ba đường ác
Hoặc sanh A-tu-la
Tham ganh thường khổ não
Tuy có trí thông minh
Rốt không thấy chơn đế
Sanh tử trong sáu đường
Luân chuyển thường không dứt
Thắng pháp không thọ sanh
Sanh là vật chứa khổ
Ví khiến lửa đốt đầu
Chánh ý cẩn thận nghĩ
Không thọ nghiệp hậu hữu
Chuyên tâm siêng tu tập
Giới phẩm, Thiên định, Tuệ
Tịch tĩnh, hòa, bất động
Phải cầu đạo Niết-bàn
Rốt ráo lìa sanh tử
Niệm, trạch và tinh tấn
Vui, an, tam muội, xả
Bảy phần Bồ đề này
Đạo cam lồ thanh tịnh
Không trí thì không thiền
Không thiền cũng không trí
Hai pháp đều thành tựu
Thường thoát dòng sanh tử
Biển khổ lớn không bờ
Thấy như nước chân trâu
Mười bốn luận vô ký
Phật nói không nên nghĩ
Là đạo không an ổn
Cũng chẳng chốn tịch diệt
Vô minh duyên các hành
Tức duyên kia sanh thức
Danh sắc từ thức khởi
Sáu nhập do Danh sắc
Sáu nhập sanh sáu xúc
Từ xúc khởi các Thọ

Các Thọ làm nhân Ái
 Do Ái sanh bốn Thủ
 Bốn Thủ sanh ba Hữu
 Nhân Hữu, Ái sau Sanh
 Từ Sanh đến Lão Tử
 Ưu bi các khổ nã
 Vô lượng các khổ nhóm
 Sanh tận thấy đều diệt
 Điều hiển thị tối thắng
 Pháp duyên khởi thâm diệu
 Nếu luôn chánh quán sát
 Thấy chơn thật pháp trên
 Thấy chơn thật như thế
 Đây chính là thấy Phật
 Chánh kiến, chánh tư duy
 Chánh ngữ, nghiệp, và mạng
 Chánh Niệm, Chánh phương tiện
 Và chánh Tam-ma-đề
 Tám phần đạo Thánh Hiền
 Tịch diệt nên tu tập
 Sanh là khổ chơn đế
 Ân ái chính là Tập
 Khổ diệt gọi giải thoát
 Đến kia là tám đường
 Để thấy rõ chơn đế
 Thường siêng tu chánh trí
 Tuy ở trong năm dục
 Người trí luôn xuất ly
 Người luôn chứng chánh pháp
 Đều từ phàm phu khởi
 Không từ hư không rơi
 Cũng không từ đất ra
 Vua minh triết vô úy
 Lĩnh pháp chính không phiền
 Nên sửa cầu chánh pháp
 Vượt qua vực sanh tử
 Các pháp sâu như trên
 Xuất gia còn khó duyên

Hướng chi bậc Vương chủ
Mà thường đầy đủ hành
Theo thời, tu tập dần
Chớ để ngày luống qua
Hết thấy người tu thiện
Thường sanh tâm tùy hỷ
Tự làm ba loại nghiệp
Chánh hồi hướng Phật đạo
Nên ở đời vị lai
Thọ vô lượng phước này
Thường sanh trong người, trời
Được làm vua Tự Tại
Cùng chúng Đại Bồ tát
Các thần thông diệu dụng
Phương tiện độ chúng sanh
Nghiêm tịnh cõi nước Phật
Thí, Giới, Tuệ làm giống
Qua lại trong Trời, Người
Tên gọi sạch, không nhơ
Lưu hành khắp phương cõi
Thầy dẫn đường thế gian
Trên sanh Hóa Thiên vương
Khiến bỏ vui năm dục
Xa lìa các phóng dật
Chúng sanh mê bến giác
Trôi nổi theo bốn dòng
Vô lượng khổ sanh tử
Đưa khiến đến bờ kia
Duyên đây thành Phật đạo
Rốt ráo Đại Niết bàn.
Kệ Trọng Yếu Khuyến Phát các vua
